

Дослідження та аналітична записка: Історія діяльності за тематикою "Неформальна освіта дорослих" (ОД) в Україні громадської організації "Жіноча Професійна Ліга" , лютий 2013

Підготовлено: Оленою Олександрівною Лазоренко, канд. філософ. наук, старшим науковим співробітником ІФ НАНУ та Президентом ГО "Жіноча Професійна ліга" (lpw_network@i.ua, olena.lazorenko@yahoo.com).

Research and Policy Briefs: LPW Activities in Non-Formal Adult Education in Ukraine by Dr. Olena Lazorenko (lpw_network@i.ua, olena.lazorenko@yahoo.com) February, 2013 (in Ukrainian)

Зміст:

<i>Теоретична історія питання ОД.....</i>	<i>1</i>
<i>Історія практичних заходів з просування концепції неформальної освіти дорослих громадською організацією.....</i>	<i>2</i>
<i>Розповсюдження результатів дослідження та вплив: перше визначення «неформальної освіти» у законодавстві України.....</i>	<i>3</i>
<i>Контакти для співпраці та довідка про Лігу.....</i>	<i>4</i>

Теоретична історія питання ОД

Входження України у Європейській освітній простір вимагає розбудови усіх складових, сегментів системи по життєвого навчання, яке стимулює модернізацію економічної, соціальної та гуманітарної сфери країни. Водночас, безперервна освіта людини не обмежується формальною (або офіційною) освітою¹, наприклад, у вищому навчальному закладі, потрібно брати до уваги освіту дорослих, її неформальну та

спонтанні форми. За визначенням Європейської Асоціації з Освіти Дорослих (ЕАЕА), сегмент **«освіта дорослих» у європейській практиці охоплює формальну, неформальну та спонтанну форми навчання дорослих людей.**

Дефініція **«Неформальної та спонтанної освіти дорослих».** Освіта дорослих - це практика навчання та просвіти дорослих, яка відбувається після завершення формальної освіти та виходу людини на ринок праці.

Тут поділяється трактування **неформальної освіти** як навчального процесу, який переважно відбувається поза навчальними закладами, у межах робочого місця, у приміщеннях провайдерів такої освіти, яка не приводить до присвоєння певної кваліфікації, але має *визначені часові обмеження та є*

¹ Формальна освіта - це навчальний процес, який зазвичай відбувається в освітньому або навчальному закладі, яке має певну структуру та призводить до присудження кваліфікації та отримання диплому.

структурованою *щодо*
використання ресурсів.

Визначення **спонтанної освіти** полягає в тому, що це є навчання у результаті повсякденної роботи та спілкування, спонтанна освіта не є структурована щодо цілей навчання, часових обмежень або форм проведення, й також, як під час неформальної освіти, її учасники *не здобувають певної офіційної кваліфікації*.

Доволі часто у традиційній системі освіти людина, яка дотепер вважала, що отримала блискучу освіту і може не боятися за своє майбутнє, опиняється у ситуації, коли отримані нею знання застарівають, а сучасні професійні кваліфікації та вимоги працедавця вимагають поглиблення існуючих знань або ж набуття нових знань та навичок. У цьому випадку, людина звертається до нетрадиційних форм освіти, серед іншого, до неформального і спонтанного навчання, щоб поліпшити кваліфікацію, поглибити знання та набутти нові навички і досвід.

Неформальна та спонтанна освіта дорослих повинні бути інтегровані у національну рамку кваліфікації, тут важливу роль повинна грати взаємодія органів влади (перш за все профільних, як-то МОНМС, комітетів Верховної Ради тощо), наукових

установ, вищих навчальних закладів та організацій громадянського суспільства (ОГС). Серед напрямків роботи та завдань, які можуть бути вирішені за результатами такого партнерства (за умови знаходження ресурсів для фінансування подібних проектів та програм) може стати:

по-перше, розбудова законодавчого поля у царині освіти дорослих в Україні;

по-друге, розробка та вдосконалення навчального інструментарію; підготовка та підвищення кваліфікації фахівців у царині освіти дорослих;

по-третє, проведення спільних аналітичних, науково-практичних досліджень та практичних заходів;

по-четверте, сприяння обміном досвідом поміж провайдерів таких форм освіти, серед яких домінуючу роль у впровадженні неформальної освіти грають організації громадянського суспільства в Україні. Так, ОГС складають 78% серед організацій, які надають освітні послуги соціально вразливим групам дорослого населення згідно з даними «Аналітичного звіту дослідження у сфері неформальної освіти дорослих у пілотних областях в Україні: Полтавська та Львівська область» (2010).

Історія практичних заходів з просування концепції неформальної освіти дорослих громадською організацією

У 2010-2011 г. працювала при громадській організації "Жіноча Професійна Ліга" (за підтримки декількох фондів та структур)

Національна робоча група зі сфери освіти дорослих
http://lpw.org.ua/ua/adult_education/national_group/

(англ. LPW Adult Education Working Group
http://lpw.org.ua/en/adult_education/national_group/)

Групою Ліги у 2010-2011 були реалізовані наступні види діяльності:

а) Проведені та надруковані - Дослідження та аналітична довідка з ОД

Лазоренко О.О., Колишко Р.А.
Аналітичний звіт дослідження у сфері неформальної освіти дорослих у пілотних областях в Україні:
Полтавська та Львівська область – К., 2010 - 84 с.
http://lpw.org.ua/ua/adult_education/researches_on_AE/

Лазоренко О.О. Освіта для підвищення якості життя: аналітична довідка щодо розробки стратегії навчання дорослих. На прикладі Полтавської області, 2010. - 16 с.
http://lpw.org.ua/ua/adult_education/researches_on_AE/Poltava_Region_Case/

б) Сформована Національна робоча група при Лізі та проведені 3 зустрічі робочої групи у (дві - у 2010 та одна - у 2011).

в)Зроблений переклад певних Європейських матеріалів по освіті

дорослих (неформальна освіта) .
Вони знаходяться за адресою сайту Ліги - розділ Освіта дорослих - Ресурси у сфері ОД
http://lpw.org.ua/ua/adult_education/learning_for_all/

г)Розроблена веб-сторінка на сайті Ліги з ОД українською та англійськими мовами
http://lpw.org.ua/en/adult_education/

д) Проведення заходів з ОД у форматі «діяльності взаємного навчання» (англ. Peer Learning Activities) :

1)Конференція "Усний журнал історій життя", 2010 під час Національного Тижня Освіти Дорослих в Україні
http://lpw.org.ua/ua/life_story_journal/ .
Під час конференції виступили троє чоловіків і три жінки з сфер міжнародних відносин, громадською і медійною, що репрезентують Україну, Норвегію, США і Німеччину.

2) Семінар по тематиці «Динамічна модерація» 10.04.2011 українських та німецьких експертів у Києві.

Розповсюдження результатів дослідження та вплив: перше визначення «неформальної освіти» у законодавстві України

У 2011-2012рр. було зроблене розповсюдження матеріалів (переважно в електронному вигляді) серед зацікавлених сторін. Раді повідомити, що розробки з ОД були надані в електронному вигляді та стали у нагоді юридичному управлінню **Верховної Ради України** під час роботи над законопроектом "Проект Закону про професійний розвиток працівників на виробництві" (№9161) у 2011, який в результаті у законі "Про професійний розвиток працівників" (№ 4312-VI) <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> , що вступив в силу у 2012, отримав перше у нашому законодавчому полі визначення "неформальної освіти". Тут визначається «неформальне професійне навчання працівників - набуття працівниками професійних знань, умінь і навичок, не регламентоване місцем набуття, строком та формою навчання».

У 2012 Олена О.Лазоренко від ІФ НАНУ брала участь у національній науковій конференції «Свобода та соборність» (22-23.03.2012), яку проводив МОНМС

України, де виступила з доповіддю «Неформальна освіта дорослих як важлива складова науково - освітнього простору в Україні».

Таким чином, освіта дорослих, неформальна освіта і спонтанна освіта, повинні стати невід'ємною частиною по життєвого навчання в Україні. Демографічна ситуація в Україні потребує більш повнішого залучення дорослого населення до освітніх процесів, у тому числі пов'язаних із здобуттям нової професії, кваліфікації. У той же час, освіта дорослих не повинна бути сфокусована тільки на потребах ринку праці, завдяки цій формі дорослі люди повинні мати можливість задовольняти свої освітні потреби в навчанні за громадянською, соціальною, культурною, науковою, економічною, екологічною тощо тематикою.

Контакти для співпраці та довідка про Лігу

Будемо раді знайти шляхи для співпраці за тематикою освіти дорослих (при отриманні для цього додаткових ресурсів) з усіма зацікавленими сторонами. Контакти - адміністратор мережі ГО "Жіноча Професійна Ліга" lpw_network@i.ua, www.lpw.org.ua (Київ, Україна)

ГО "Жіноча Професійна Ліга" - це українська недержавна неприбуткова організація, яка була створена українськими вченими у 1997 р. Офіс Ліги базується в Києві та організація має соціальну мережу членів з Києва, Харкова, Полтави, Івано-Франківська, Гамбурга та об'єднує підприємців, менеджерів, науковців, освітян, держслужбовців, громадських діячів та представників мас-медіа, які є громадянами України та Німеччини.

У 2013 р. основними інструментами роботи Ліги є наступні:

1. Офіційний сайт web-site www.lpw.org.ua українська та англійська версія
2. Новини Ліги - називаються "Поточні Новини Ліги" або "Новини з офісу Президента". Їх отримують по розсилці члени мережі і зможуть отримувати ті, хто підтримує зв'язки з Лігою як добровольці, учасники наших заходів, зацікавлені особи. Також Новини ставляться у вільному доступі на сайті Ліги www.lpw.org.ua розділ «Новини»
3. Регулярний Сервіс Ліги для дійсних членів мережі (оплатили членські \ благодійні внески за рік)
 - А) Розсилка по е-мережі Ліги (називається "LPW Bus-L"), що включає інформацію про індивідуальні гранти на навчання, дослідження, вакансії, ділові зустрічі, правову інформацію комерційного характеру та інше
 - Б) Індивідуальна консультація (до 1 годинна) за темами: розвиток кар'єри або підготовка індивідуальних заявок на грант (тільки за попереднім запитом на е-пошту).
4. Організація Культурних \ просвітницької \ Освітніх \ Нетворкінг (розширювати контакти) Заходів. Наприклад, Літніх Зустрічей, Річних Зборів, Робочих груп тощо. Отримання знижок для участі в платних заходах Ліги та запрошення до розробки їх пріоритетних тематик.
Наприклад, в 2010-2011 г. працювала Національна Робоча Група у сфері освіти дорослих http://lpw.org.ua/ua/adult_education/national_group/
- У 2013 г. організована ініціативна група з підтримки жіночого підприємництва <http://lpw.org.ua/ua/announces/?pid=622>
5. Розробка грантових заявок по пріоритетним для Ліги тематикам (запрошення членів мережі до розробки заявки, в команду проекту тощо)
6. Запрошення Лігійонерок і радників до участі від імені Ліги у проектах, заходах наших колег і партнерів в Україні та світі. Приклади: participation in international conferences: "Salzburg Seminar" (1999, 2004), "Women - New Economic Force", CIPE (USA, 2000); 12th ICISD symposium (Turkey, 2001), NEWW Gender Policy Conference, Women and Economy in Poland (2003); WIDE Conference (Women in Development Europe (Austria 2003), Young Forum of Diplomats (Poland, 2006), International Visitor leadership Program (US, 2006), Open World program (US, 2005, 2007), Management of gender programs (Germany, 2008, 2010), "Gender and Trade" (Czech), 2010, UN Global Compact Network in Ukraine events and many others